

Håndverk- og industriforening

I Sandefjord ble første håndverkerforening (Sandefjord Haandverkerforening) startet i 1886, og ble ikke noen suksess. Etter 1889 er det ingen aktivitet, og den ble trolig lagt ned.

SVEIN OLAV LØBERG

Det vi vet er at det var en trang økonomi i foreningen, ut fra en del gamle klipp og notater fra tiden etter 1886.

I notatet, trolig skrevet av en med håndverksborgerbrev, står det blant annet følgende:

Rundt 1850 ble det stiftet Håndverkerforeninger i Larvik, Tønsberg og Holmestrand, sannsynligvis også i Sandefjord, i hvert fall at den var i virksomhet i 1855, da det ble utgitt «Katalog over Bøgerne i Sandefjord Haandverkerforenings Leiebibliothek» trykt i A. Lerches Boktrykkeri i Laurvig. Katalogen har 2075 bøker og omfatter skjønnlitteratur, historie og en del tyske og franske bøker og bøker med illustrasjoner, som jo var meget sjelden i den tid. Dette tyder på at det var en ganske stor håndverkerforening med så stort bibliotek.

Etableringer

Etter henvendelse fra Haandverkerforeningen ble Sandefjord Tegneskole opprettet og Sandefjord kommune bevilget 16. oktober 1896 kr 600,- og fra 3. oktober 1898 ble Sandefjord tekniske aftenskole etablert, som fortsatte utover i det nye århundret under forskjellige navn.

Sandefjord Håndverkerforening ble startet 9. desember 1913 av sentrale håndverkere i byen. Den vokste seg raskt større, og tok tak i sentrale saker som engasjerte medlemmene. I 1939 ble Sandar Håndverkerforening startet, og foreningene jobbet parallelt i byen og omegn. I 1956 ble foreningene slått sammen og fra 1957 kalt Sandefjord Håndverk og industriforening. Gjennom årene har hovedsaken for forenin-

BYGD OM: Foreningens bygg i Sentrum ble satt opp i 1964, og en ny og tiltalende fasade kom i 2000. Man valgte da også å bygge om 3. etg til leiligheter, pluss en tilbaketrukket 4. etg. Samtidig ble det installert heis i trappeløpet og alle rom ble oppgradert/oppusset.

FOTO: SVEIN OLAV LØBERG

gen vært en bedring av utdanning innen håndverksfagene og ellers ulike saker. På 1920-tallet var det diskusjon et sterkt ønske om etableringen av en yrkesskole for Sandefjord og Sandar og en av de drivende krefter var Sandefjord Håndverkerforening.

Yrkesskole

Sandar yrkesskole ble opprettet 8. oktober 1940, og ved Håndverkerforeningens 30 års jubileum i 1943 fikk 13 håndverkere brev på sitt borgerskap, som det het i de dager.

Det var politimester Samuelson som delte ut håndverksbrevene til: Kristine Trydal, Ingrid Paulsen, Agnes Johansen, Randi Brattekværn og Anna Sanne, alle i kjolesøm og Tutta Enge og Johan-

ne Helmers i frisørfaget. I murerfaget Hans Oskar Eliassen og Odd Hansen, Ole Lindgård Sørensen, rørlegger. Erling Hansen, møbeltapetserer og Sigurd Pedersen i tømmerfaget.

Videreutdanning

I 1960 ble Teknisk Assistent skole opprettet, som tilbød utdanning frem til håndverksbrev og videreutdanning for teknisk personell.

Som foreningens lokaliteter har det vært både leieforhold og eide gårder, bl. a. Kongensgt. 24 og Aagaardsgården. I 1927 kjøpte man Rådhusgt. 7, et eldre trehus i to etasjer, som ble hjemmeadressen frem til jubileumsåret. En fløy nordover ble påbygget i -32. Den eldste delen brant i nov. -61 og et murbygg står

ferdig i 1964. Oppgraderinger og mindre ombygninger frem til 2003, da man bygger ny 3. etg. og en tilbaketrukket 4. etg.

I jubileumsåret er man opptatt av at man ser nøyer på utviklingen med firmaer fra Europa og styrking av medlemsmassen. Svart arbeid er en stadig tilbakevendende sak og man har besluttet å selge Rådhusgt. 7, da arbeidsmengden med eierskap og utleie blir en stor belastning for foreningens styre og medlemmer.

Det har hele levetiden vært en grei medlemsmasse på mellom 80 og 130 medlemmer i foreningen. I jubileumsåret ligger vi på ca 115 medlemmer.

FØROGNÅ

en 1913-2013

FANE: Styret 2013 i SHIF fotografert foran foreningens fane. Foran f.v.: André Folkvord, Anna Furhoff Jensen (leder), bak f.v. Oskar Jørgensen, Torgeir Johansen. Thore Helge Larsen var ikke tilstede.

PROTOKOLL: Kunstferdig utformet forside på protokoll, laget til 25 års jubileet i 1938, til minne om en tidlig håndverkerforening, startet i 1886, men som av forskjellige grunner sovnet inn ca 1898. En del eldre referater etc. er limt inn i protokollen.

Møbelforretningen

Helt siden 1902 drev Johan Nilsen sin personlig eide snekker- og trevarefabrikk med opptil 10 ansatte nederst i Moveien, fra 1937 som aksjeselskap sammen med fire sønner og øvrig familie. Sønnen Alf ledet det hele som disponent.

Bedriften eide sine egne lokaler og produksjonen hadde hele 500 kvadratmeter til disposisjon. Spesialiteter var dører, vinduer, trapper, butikk- og kontorinnredninger. Med egen lastebil kunne bestilte varer leveres ut.

Fabrikkdriften tok slutt i løpet av 50-tallet, men som bildet viser, fortsatte familiens møbelforretning på Aagaards Plass rett ved siden av Pakkesentralen. De senere år fram til 1982 tok Paul Abrahamsen over som forretningsdrivende.

Med snømengdene på den trange plassen er meieriets melkespann denne vinteren for 50 år siden satt av i snøkanten og en sparkstøtting er også hensatt mens mor enten er inne for å hente melk eller se på møbler.

Dagens bilde viser at både Pakkesentralen og Johan Nilsens Møbelforretning er erstattet med andre virksomheter.

Tekst: Harald Fevang
Foto før: Politlarkivet
Foto: Bjørn Marum Olsen

Svennestykket

Skal du bli en flink håndverker må du gå en tilmålt læretid. Er du heldig kan du gå lenge sammen med en erfaren fagmann så du lærer hvordan det hele skal gjøres. Dette er likt om du skal bli slakter, rørlegger, kokk, snekker eller murer eller annet. Er du en dyktig håndverker kan du nå langt. Mang en hotelldirektør har begynt som servitør.

I 1962 fikk murersvennen Thorbjørn Hansen sitt svennebrev. På bildet fra den gang viser han stolt fram det godkjente eksamensresultat, men mesteparten av livet brukte han til å fortelle andre hvordan de skulle bygge hus. Det ble mange av dem og de var store også. Men det startet altså med denne peisen.

Tekst og foto: Harald Fevang.

FEVANG FLENSEKNIVFABRIK

INNEHVER: HANS MATHISEN LINGELEM

Fevang pr. Sandefjord, den
TELEFON 75177

19

Smeden

Et håndverksfag som nå for tiden et meget sjeldent er jernkunstneren eller smeden. Tidligere hadde han en meget viktig rolle idet mange ting måtte spesialtilpasses eller også serieproduseres håndverksmessig.

Flesekniiver var et spesialprodukt fra vårt distrikt som ble brukt over hele verden der hval ble slaktet.

Ovenstående brevhode ble brukt av smeden Hans Lingelem på Fevang så lenge hvalfangsten varte. Smia hans i Haugtuftkrysset brant i 1959, men han leide nabosmia og fortsatte som smed sin tid ut.

SANDEFJORD LOKALHISTORISKE SENTER

på Pukkestad gård

Har du bidrag til denne siden?

Levér det i avisresepsjonen, mrk. Lokalhistorisk senter. Bilder merkes med hvem, hva, hvor, når, og helst med en beskrivelse. Husk navn og adresse på utlåner. Har du elektronisk stoff, send det til sv-er-lu@online.no

Sandefjord Lokalhistoriske senters redaksjonsgruppe:

Sideansvarlig: Harald Fevang,
Bildeansvarlig: Bjørn Marum Olsen.
Medarbeidere: Sven Erik Lund, Ragnar Iversen, Bjørn Hoelseth, Dag I. Børresen, Gro Midttun, Svein Olav Løberg, Tor Skagun og Odd Galteland.
Kontaktperson: Sven Erik Lund, tlf. 928 27 154.